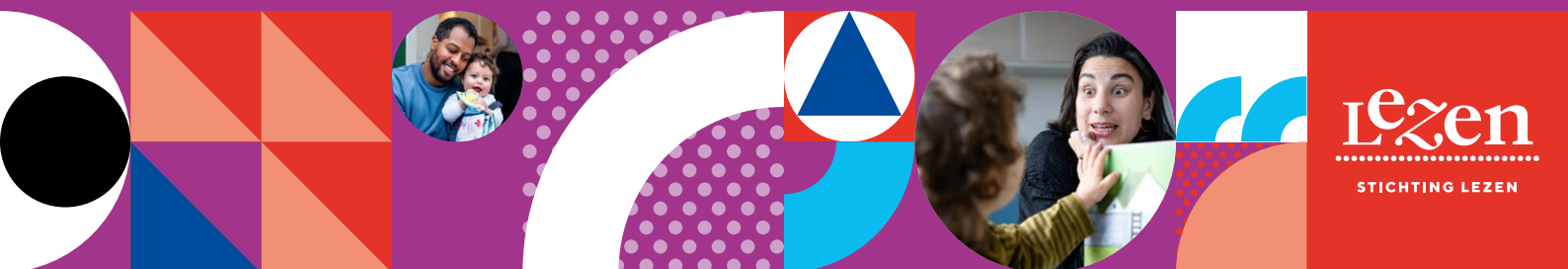

ONDERZOEKSPUBLICATIE

Technologiegebruik in ouder-kindprogramma's

Een meta-analyse naar de effecten op ontluikende
geletterdheid en ouder-kindinteractie

Romina de Lima-van Gent, Roel van Steensel,
Bjorn de Koning & Lidia Arends

Technologiegebruik in ouder-kindprogramma's

Een meta-analyse naar de effecten op
ontluikende geletterdheid en ouder-kindinteractie

Colofon

Stichting Lezen
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 – 623 05 66
www.lezen.nl
info@lezen.nl

Auteurs

Romina de Lima-van Gent
Roel van Steensel
Bjorn de Koning
Lidia Arends

Met dank aan

Wichor Bramer
Lisa de Koning

Vormgeving cover

Judith Schoffelen en Erik olde Hanhof, Amsterdam.

Citeren als:

De Lima-van Gent, R., Van Steensel, R. C. M., De Koning, B. B., & Arends, L. R. (2025).
*Technologiegebruik in ouder-kindprogramma's: Een meta-analyse naar de effecten op ontluikende
geletterdheid en ouder-kindinteractie*. Amsterdam: Stichting Lezen.

©2025 Stichting Lezen, Amsterdam

Samenvatting

Leren lezen begint al lang vóór de start van het formele leesonderwijs. Kinderen doen eerder al vaardigheden op die samen ook wel de 'ontluikende geletterdheid' worden genoemd. Hieronder vallen vaardigheden gerelateerd aan het decoderen van geschreven tekst, zoals letterkennis, vaardigheden om teksten te kunnen begrijpen, zoals woordenschat, en fonologisch bewustzijn, waarmee je bijvoorbeeld woorden in lettergrepen kunt 'hakken'. Een belangrijke context waarin kinderen deze vaardigheden opdoen is de thuisomgeving. Mede door de variatie in thuisomgevingen, bestaan er verschillen tussen de vaardigheden waarmee kinderen op school starten. Kinderen die met beperkte geletterde vaardigheden aan het onderwijs beginnen, hebben vaker een achterblijvende lees- en schrijfontwikkeling, wat weer gevolgen heeft voor later academisch succes. Om deze achterstanden op vroege leeftijd te verhelpen, worden ouder-kindprogramma's ingezet. Hierin worden ouders ondersteund om betrokken te zijn bij de vroege geletterde ontwikkeling van hun kinderen en om hun kinderen rijke taal aan te bieden. De verscheidenheid van zulke programma's is groot en naar de effectiviteit van de programma's en hun werkzame elementen zijn al veel onderzoeken gedaan. Uit deze onderzoeken komt naar voren dat dergelijke programma's over het algemeen bijdragen aan de geletterde ontwikkeling van kinderen.

Een element waar binnen ouder-kindprogramma's steeds meer aandacht voor komt, is het gebruik van technologie. Technologie biedt nieuwe mogelijkheden (denk aan ondersteuning op afstand of dynamische materialen die zich tijdens een activiteit aanpassen aan het niveau van de gebruikers), maar sluit mogelijk niet altijd aan bij de doelgroep van laagtaalvaardige ouders die deelnemen aan ouder-kindprogramma's. Bijvoorbeeld als deze ouders beperkte digitale vaardigheden hebben. Op de vraag of de toevoeging van technologie bijdraagt aan de effecten van ouder-kindprogramma's of die juist belemmert en onder welke omstandigheden dit het geval is, is nog geen duidelijk antwoord te geven. Met deze meta-analyse geven we een overzicht van de bestaande literatuur over ouder-kindprogramma's met digitale elementen. We zijn specifiek geïnteresseerd in de effecten op ontluikende geletterdheid (begripsgerelateerde vaardigheden, codegerelateerde vaardigheden en fonologisch bewustzijn) en ouder-kindinteractie (de kwantiteit en kwaliteit van de uitingen van ouders en kinderen).

Uit onze analyse van 25 artikelen blijkt dat de toevoeging van technologie in ouder-kindprogramma's een klein, maar positief effect heeft op de ontluikende geletterdheid van kinderen. Dit effect wordt voornamelijk verklaard door de groei in begripsgerelateerde vaardigheden. We vonden geen effecten van de toevoeging van technologie op de hoeveelheid ouder-kindinteractie en de kwaliteit ervan. Ouder-kindinteractie wordt in programma's met een digitale component dus niet meer of beter ondersteund dan in andere programma's, maar wordt ook niet ondermijnd.

We bevelen aan om in de ontwikkeling van ouder-kindprogramma's de mogelijkheden die technologie biedt te overwegen, vooral bij programma's die de bevordering van begripsgerelateerde vaardigheden als belangrijkste doel hebben. We kunnen op basis van het beschikbare onderzoek nog niet zeggen voor welke deelnemers dit met name geschikt is en welke soorten toepassingen van technologie het best werken. Hiervoor is het nodig om meer onderzoek te doen, met name naar de toepassingen die tot op heden onderbelicht zijn gebleven, zoals het gebruik van technologie om te differentiëren en om ouder-kindinteractie te stimuleren.

